

1. President of Ukraine (2011), The Decree «The Regulation about the Ministry of Finance of Ukraine» [Ukaz Prezydenta «Pro Polozhennya pro Ministerstvo finansiv Ukrayiny»], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/446/2011> (Accessed 25 March 2015)

2. Khomutenko V. (2013) «Audit of local budgets as a guarantee of financial security of the region» [Audyt mistsevykh byudzhetyv yak zaporuka finansovoyi bezpeky rehionu], Economy and State, № 12, 52-55 p.

Рецензент: Ковальов А.І., д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Одеського національного економічного університету

30.03.2015

УДК 336.713:336.764.1(477)

Кистенюк Галина

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УКРАЇНІ: МЕТОДИ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

У статті розглянуто основні проблеми в управлінні активами комерційного банку в Україні, а саме такі: наявність проблемних активів в складі економічних ресурсів банку, відсутність дієвих попереджувальних заходів нівелювання проблемних кредитів, кредитний і валютний ризики, а також чутливість банків до змін ставок відсотку. Проаналізовано підходи до керування активами, а також їх головні відмінності та сильні і слабкі сторони. Визначено найважливіші принципи управління активами та завдання підвищення ефективності управління активами вітчизняних банків. Крім того, запропоновано деякі дієві напрями вдосконалення структури активів комерційного банку.

Ключові слова: активи банку, управління активами комерційного банку, підходи до керування активами, проблемні кредити, кредитний та валютний ризики, ефективність управління активами.

УПРАВЛЕНИЕ АКТИВАМИ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА В УКРАИНЕ: МЕТОДЫ И ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ

В статье рассмотрены основные проблемы в управлении активами коммерческого банка в Украине, а именно следующие: наличие проблемных активов в составе экономических ресурсов банка, отсутствие действенных предупредительных мер нивелирования проблемных кредитов, кредитный и валютный риски, а также чувствительность банков к изменениям ставок процента. Проанализированы подходы к управлению активами, а также их главные отличия и сильные и слабые стороны. Определены важнейшие принципы управления активами и задачи повышения эффективности управления активами отечественных банков. Кроме того, предложены некоторые действенные направления совершенствования структуры активов.

Ключевые слова: активы банка, управления активами коммерческого банка, подходы к управлению активами, проблемные кредиты, кредитный и валютный риски, эффективность управления активами.

Kysteniuk Halyna

ASSET MANAGEMENT OF COMMERCIAL BANK IN UKRAINE: METHODS AND PROBLEMATIC ASPECTS

The article discusses the main challenges in the management of assets of commercial banks in Ukraine, namely the following: the presence of distressed assets in the bank's economic resources, lack of effective preventive measures leveling of problem loans, credit and currency risks, as well as the Bank's sensitivity to changes in interest rates. Approaches to asset management, as well as their main differences and strengths and weaknesses. Identified key principles of asset management and the problem of increasing the efficiency of asset management of domestic banks. In addition, proposed some effective ways of improving the structure of assets.

Keywords: bank's assets, the asset management of a commercial bank, approaches to asset management, problem loans, credit and currency risks, the effectiveness of asset management.

Постановка проблеми. За сучасних умов розвитку банківської діяльності головне завдання полягає у пошуку реальних шляхів мінімізації ризиків та отримання достатніх прибутків для збереження коштів вкладників та підтримання життєдіяльності банку. Успішне вирішення цієї складної проблеми потребує використання ефективної системи управління активами банку.

В усьому світі рівень ефективності управління активами розглядається як один із найважливіших чинників підвищення стабільності, надійності, ліквідності та прибутковості діяльності. В умовах жорсткої конкуренції, що супроводжує розвиток ринкової економіки, необхідно постійно вдосконалювати системи та форми управління активами, швидко оволодівати нагромадженими в теорії та практиці знаннями, знаходити нові неординарні рішення в динамічній ситуації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Багатоаспектні проблеми управління активами комерційного банку досліджувались як у зарубіжній, так і вітчизняній літературі. Теоретичні та практичні аспекти дослідження даної теми відображені в роботах вітчизняних вчених у галузі банківської справи, теорії кредиту, банківського менеджменту: І. А. Бланка, В. В. Вітлінського, Г. І. Великоіваненко, А. М. Герасимовича, В. М. Голуба, О. В. Дзюблюка, Г. Т. Карчевої, І. М. Лазепка, О. М. Левченко, А. М. Мороза, С. В. Мочерного, І. М. Парасій-Вергуленко, А. А. Пересади, О. В. Пернарівського, Л. О. Примостки, М. І. Савлука, В. М. Суторміної тощо. Вагомий внесок у дослідження сутності, структури та динаміки портфеля активів банків України зробили такі вчені як О. Копилюк, О. Музичка, Є. Мазіна, О. Васюренко та інші науковці. Серед відомих західних авторів, які займалися проблемами сучасної портфельної теорії, банківського менеджменту, економетрії необхідно відзначити Л. Гітмана, Б. Едварда, Г. Марковіца, Дж. Маршалла, П. Роуза, Дж. Сінкі, Ф. Фабоцці, У. Шарпа та багато інших. Однак їхні теоретичні досягнення і розробки, хоч і достатньо докладно розкривають проблематику управління активами комерційного банку, але є потреба у подальшому вивченні та конкретизації основних проблемних моментів у процесі менеджменту активів банку, а також узагальненні системи методів управління.

Цілі дослідження. Метою дослідження є теоретичне

узагальнення наявних підходів до управління активами комерційних банків в Україні. Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких наукових завдань, як виділення принципів управління активами, узагальнення та вивчення основних методів управління, дослідження основних проблемних аспектів в процесі управління активами комерційних банків України, а також визначення завдань ефективного управління банківськими активами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні концепції управління активами у національній та зарубіжній практиці і теорії мають свої особливості. Зарубіжні теорії та інструментарій управління портфелем активів комерційних банків формувалися десятиліття і напрацьовано величезний досвід у цій сфері фінансових відносин комерційного банку та його позичальників. Українські комерційні банки в цей час напрацьовують власний досвід управління прибутковістю і ризиком при здійсненні кредитно-позичкових операцій.

Для з'ясування характерних особливостей та проблематики питання управління активами банку необхідно розглянути зміст поняття «активи комерційного банку» та «управління активами банку».

Як відомо, активи банку - це накопичені протягом діяльності банку ресурси, які в майбутньому приносять економічну вигоду і призводять до припливу грошових коштів у банківську установу [1]. Банківські активи утворюються в результаті активних операцій банку, тобто розміщення власних і залучених коштів з метою одержання доходу, підтримки ліквідності і забезпечення функціонування банку.

Що ж до поняття «управління активами комерційного банку», будемо вважати найбільш повним таке визначення: під управлінням активами розуміють шляхи, методи й порядок розміщення залучених банком коштів з метою забезпечення рентабельної роботи банку та підтримання його ліквідності. Суть управління активами полягає у формуванні стратегії та здійсненні заходів, які приводять структуру балансу банку у відповідність до його стратегічної програми.

Управління активами комерційного банку має відповідати певним вимогам. Ці вимоги накладають відбиток на саме управління і повинні обов'язково виконуватися на кожному етапі. Визначимо

найважливіші принципи управління активами:

- управління активами повинно мати науковий характер, тобто ґрунтуватися на положеннях теорії пізнання, враховувати вимоги економічних законів розвитку, використовувати досягнення НТП і провідного досвіду, новітні методи економічних досліджень;

- управління має бути комплексним. Комплексність управління вимагає охоплення всіх ланок і сторін діяльності, всебічного вивчення причинних залежностей у діяльності банку;

- управління повинно базуватися на системному підході, коли кожний об'єкт, який досліджується, розглядається як складна динамічна система, що включає низку певним чином пов'язаних між собою елементів із зовнішнім оточенням. Вивчення кожного об'єкта має здійснюватися з урахуванням усіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, взаємозалежності та взаємопідпорядкованості його окремих елементів;

- управління активами має бути об'єктивним, конкретним і точним. Воно має будуватися на достовірній, перевірній інформації, що реально відображає об'єктивну дійсність, а висновки мають бути обґрунтовані точними аналітичними розрахунками. З цієї вимоги випливає необхідність постійного вдосконалення процесу збору та обробки інформації з метою підвищення точності та достовірності розрахунків;

- управління активами має провадитися за планом, систематично, а не час від часу. З цієї вимоги випливає необхідність планування управлінської роботи в банку, розподіл обов'язків щодо її виконання між виконавцями і контроль за її виконанням;

- управління має бути оперативним. Оперативність означає вміння швидко й чітко оцінювати ситуації, приймати управлінські рішення і втілювати їх у життя;

- один із принципів управління — демократизм. Передбачає участь у процесі управління широкого кола співробітників банку, що забезпечує більш повне виявлення провідного досвіду і використання ресурсного потенціалу банку;

- управління активами має бути ефективним, тобто витрати на утримання управлінського персоналу мають давати багаторазовий ефект [2, с.542].

Намагаючись розв'язати дилему «ліквідність—прибутковість», розглядають три підходи до керування активами, які відрізняються

наголосом у самому процесі керування активами і тим, в якій мірі використовується кількісний аналіз при оцінці можливих альтернатив [3]:

- найпростішим з погляду застосування є метод загального фонду коштів (pool-of-funds approach). Багато банків використовують цей метод, особливо в період надлишку коштів;

- метод розподілу активів або конверсії коштів (asset allocation or conversion of funds approach) пов'язаний з намаганням ліквідувати деякі недоліки першого методу;

- метод наукового управління використовує фінансово-математичні моделі, як правило, із застосуванням електронно-обчислювальної техніки.

Метод загального фонду коштів. В основі даного методу — ідея об'єднання всіх ресурсів. Після об'єднання сукупні кошти розподіляються між тими видами активів (позики, державні цінні папери, касова готівка та ін.), використання яких вважається найбільш ефективним. У моделі загального фонду коштів для здійснення конкретної активної операції немає значення, з якого джерела надійшли кошти, поки їх розміщення відповідає досягненню поставлених перед банком цілей.

Даний метод потребує однакового дотримання керівництвом банку принципів ліквідності та прибутковості. Ось чому кошти розміщують у такі види активних операцій, які найбільше відповідають цим принципам.

Використання методу загального фонду коштів у керуванні активами, дає банку широкі можливості вибору категорій активних операцій. Цей метод установлює пріоритети, які формулюються в загальній формі. Водночас указаний метод не містить чітких критеріїв для розподілу коштів за категоріями активів і не дає розв'язку дилеми «ліквідність—прибутковість». Останнє залежить від досвіду та інтуїції банківського керівництва.

Метод розподілу активів. У підході до розміщення коштів з позицій загального фонду коштів надто багато уваги приділяється ліквідності. При цьому метод загального фонду коштів не враховує відмінності вимог ліквідності відносно різних груп вкладів (до запитання, ощадних вкладів, строкових вкладів) і основного капіталу. Цей недолік став причиною наростаючого скорочення норми прибутку

в 50-х і 60-х роках. Протягом цього часу страхові й ощадні вклади, які потребують меншої ліквідності, ніж вклади до запитання, зростали вищими темпами. Тому було розроблено метод розподілу активів (або метод конверсії коштів), який дозволив подолати обмеженість методу загального фонду коштів.

Модель розподілу активів установлює, що розмір необхідних банку ліквідних коштів залежить від джерел залучення фондів. Цим методом робиться спроба розділити джерела коштів відповідно до норм обов'язкових резервів, швидкості їх обігу та оборотності. Модель визначає кілька «центрів ліквідності—прибутковості» всередині самого банку, які використовуються для розміщення коштів, залучених банком з різних джерел. Ці центри дістали назву «банків усередині банку», оскільки розміщення коштів з кожного центру здійснюється незалежно від розміщення коштів з інших центрів.

Головна перевага даного методу полягає в зменшенні частки ліквідних активів і вкладенні додаткових коштів у позики й інвестиції, що веде до збільшення норми прибутку. Водночас варто вказати на основні недоліки методу, а саме:

а) оскільки центри ліквідності різняться між собою швидкістю обігу вкладів різного типу, то на практиці фактично може і не бути тісного зв'язку між швидкістю обігу вкладів тієї чи іншої групи і коливанням загальної суми вкладів цієї групи;

б) метод передбачає незалежність джерел коштів від шляхів їх використання, що не завжди підтверджується;

в) в обох методах головний акцент робиться на ліквідності обов'язкових резервів і можливому вилученні вкладів, при цьому менша увага звертається на необхідність задоволення заявок клієнтів на кредит;

г) не враховуються сезонні коливання щодо попиту на кредит для окремих банків;

д) як і метод загального фонду коштів, даний метод спирається на середній, а не на граничний рівень рентабельності.

Метод наукового управління. Управління активами за допомогою наукових методів і дослідження операцій передбачає використання складніших моделей і сучасного математичного апарату для аналізу складних взаємозв'язків між різними статтями банківського балансу і звіту про прибутки і збитки.

Одним з найпоширеніших наукових методів управління активами, який використовується спеціалістами з управління для розв'язання виробничих проблем, є метод лінійного програмування. Це метод математичного моделювання, який виражає взаємозв'язок різних елементів прийняття рішень у стандартній математичній формі.

Метод наукового управління банківськими активами дає помітні переваги банкам, у штаті яких є відповідні спеціалісти. Однак на завершальній стадії аналізу керівництво банку повинно взяти на себе відповідальність за правильність формулювання моделі і за ті рішення, які базуються на отриманій завдяки їй інформації. Одна з головних переваг, яку отримує керівництво при формулюванні моделі, полягає в тому, що вона змушує старанно визначати цілі, в явній формі виражати різні обмеження, а також вивчати портфель кредитів та інвестицій для визначення можливого доходу і витрат по них.

Головний недолік використання наукових методів управління стосується головним чином дрібних банків. Він пов'язаний з необхідністю утримувати спеціалістів відповідної кваліфікації, а також мати обчислювальне обладнання необхідної потужності, що досить часто є надто дорогим для них [3].

Загалом слід зазначити, що наведені методи є дещо спрощеними, і їх можна розглядати лише як загальну схему, у межах якої керівництво банку може визначити підхід до вирішення проблеми керування активами.

Управління активами включає в себе: управління ліквідністю; управління ризиком процентної ставки; хеджування; управління валютним ризиком. Основною проблематикою в межах зазначених аспектів є наявність проблемних активів в складі економічних ресурсів практично кожного банку. Дослідження засобів нівелювання проблемних кредитів, що використовують банки України надало змогу визначити, що, по-перше, діяльність колекторських компаній та звернення банку до суду з вимогою стягнення заставного майна з позичальника не виправдовують очікувань менеджменту банку. По - друге, відсутність дієвих попереджувальних заходів нівелювання проблемних кредитів [4, с.214]. Основна питома вага проблемних кредитів – неповернуті кредити, саме тому, в першу чергу, необхідно дуже ретельно

вивчати та аналізувати платоспроможність (кредитоспроможність) кожного суб'єкта бажаючого отримати кредит.

Наступною проблемою управління активами є кредитний ризик. Кредитний ризик (credit risk) – наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання [5].

Більшість банків України до недавнього часу при оцінці кредитного ризику враховували лише одне з можливих зовнішніх джерел – фінансові можливості позичальника, тобто об'єктивний ризик, пов'язаний з позичальником.

Практика показала, що дуже багато позичальників не повертають кредити не тому, що не мають можливості, а тому, що не бажають цього робити. У таких випадках банк змушений подавати до суду і може зіткнутися з проблемою неправильно укладеної кредитної угоди. Це стосується всіх угод, укладених під час кредитування, і свідчить про те, що при оцінці кредитного ризику обов'язково потрібно враховувати юридичний ризик.

Однією з причин виникнення кредитного ризику є також нездатність позичальника до створення адекватного майбутнього грошового потоку в зв'язку з непередбаченими несприятливими змінами в діловому, економічному і (чи) політичному оточенні, в якому він знаходиться.

Причиною виникнення кредитного ризику можна вважати також неврахування впливу ділового циклу на кредитоспроможність позичальника.

Причиною виникнення кредитного ризику є також невпевненість в майбутній вартості і якості (ліквідності і можливості продажу на ринку) застави під кредит. Тобто наявність у позичальника власного ліквідного майна є обов'язковою. Кредитний ризик зменшується, якщо вартість такого майна більша від суми кредиту [6].

Головне завдання в раціональному управлінні кредитними ризиками полягає у пошуку реальних шляхів їх мінімізації й одержанні достатніх доходів для збереження засобів вкладників і підтримки життєдіяльності банків.

Валютний ризик - це ризик втрат у зв'язку з несприятливою зміною вартості іноземної валюти щодо валюти держави, де

розміщений банк. Валютний ризик - це передусім імовірність того, що зміна курсів іноземних валют призведе до збитків унаслідок зміни ринкової вартості активів банку. Серед основних методів хеджування валютних ризиків треба назвати такі: структурне збалансування активів, кредиторської та дебіторської заборгованості, зміна термінів платежів, форвардні угоди, операції своп, опціонні угоди" фінансові ф'ючерси, кредитування та інвестування в іноземній валюті, реструктуризація валютної заборгованості, дисконтування вимог в іноземній валюті, використання валютних коштів, здійснення платежів за допомогою зростаючої валюти [7, с.291].

Конфлікт між ліквідністю і прибутковістю банку можна вважати центральною проблемою банку в управлінні активами, яку він вирішує при розміщенні коштів. З одного боку, він відчуває тиск власників акцій, зацікавлених в більш високі доходи, які можуть бути отримані за рахунок кредитування позичальників. Але з іншого боку, керівництво банку добре уявляє, що такі дії знижують ліквідність банку.

Інша проблема - чутливість банків до змін ставок відсотку. При їх зростанні деякі вкладники вилучають свої кошти в пошуках більш високих прибутків або, взявши позику, призупиняють подачу заявок на нові кредити. Зміна відсоткових ставок впливає й на ринкову вартість активів. Вимога ліквідності є пріоритетною, її невиконання може підірвати довіру до банку [8, с.108].

За минуле десятиліття високі темпи зростання активів українських комерційних банків, інтернаціоналізація фінансових потоків, поява нових банківських продуктів внесли суттєві корективи до особливостей управління комерційними банками в Україні. Як показує практика, що склалася в Україні, система управління банківською діяльністю не володіє науковою базою, стратегічними підходами, корпоративною відповідальністю, ринковою культурою, орієнтацією на розвиток кадрового потенціалу.

Більшість українських банків дотримуються традиційного підходу в управлінні своїми активами: основну увагу концентрують на одиничних активах і окремих групах активів (в основному кредитному портфелі та портфелі цінних паперів), що відповідає сучасному рівню розвитку вітчизняної банківської системи. Активи не розглядаються як єдиний об'єкт управління і формуються найчастіше випадковим

чином. В українських комерційних банках відсутні чітко сформульовані принципи управління активами. В результаті структура активів стає нестійкою, погано пристосованою до зовнішніх шоків. Черговий такий шок виявив помилки вітчизняних банків в управлінні портфелем активів: недостатню диверсифікацію, безсистемний маркетинг, невідповідність відсоткових ставок рівням ризику. Ці помилки призводять до виникнення збитків, зростання втрачених можливостей, втрати позицій на цільових ринках – іншими словами, до зниження рівня конкурентоспроможності [9].

Оскільки управління активами знаходиться на стику чотирьох ключових напрямків діяльності – кредитної, депозитної, інвестиційної та торговельної, кожна з них відбивається на структурі балансу і потенціалі прибутковості активів. Більше того, основні напрямки діяльності можуть перебувати в суперечності, що обумовлює необхідність їх координації. Таким чином, управління активами – це скоординований процес управління балансом банку і прибутковістю для досягнення стратегічних цілей банку [10].

Основними принципами підвищення ефективності управління повинні стати:

- забезпечення доцільної структури активів;
- диверсифікація кредитних та інвестиційних операцій;
- моніторинг ризиків та своєчасне створення резервів під них;
- забезпечення доходності активів на належному рівні.

Можна запропонувати такі основні напрями вдосконалення структури активів:

- поліпшення кредитної політики, серед яких виділимо такі: зниження обсягу простроченої та пролонгованої заборгованості; оптимізація кредитного портфеля; активізація кредитування фізичних осіб; розробка та впровадження ефективної системи оцінки та мінімізації ризиків при кредитуванні фізичних та юридичних осіб; залучення нових кредитоспроможних клієнтів;
- збільшення обсягу платних послуг;
- постійне зниження іммобілізації за капітальними вкладеннями та рівня дебіторської заборгованості за господарськими операціями.

Висновки. Вирішення поточних проблем, які стоять перед українським банківським сектором, є неможливим без удосконалення банківського менеджменту, зокрема, системи управління активами з використанням конкретних методів та

прийомів управління. Сучасні фінансово-економічні кризи виявили помилки вітчизняних банків в управлінні портфелем активів: недостатню диверсифікацію, безсистемний маркетинг, невідповідність процентних ставок рівням ризику. Ці помилки призводять до виникнення збитків, зростанню втрачених можливостей, втрати позицій на цільових ринках, а нерідко і до зниження рівня конкурентоспроможності самого банку.

Таким чином, основними завданнями підвищення ефективності управління банківськими активами є: управління короткостроковою та довгостроковою ліквідністю банку; підтримка і підвищення рентабельності банку; управління достатністю та структурою капіталу, витратами банку, якістю активів; стабілізація або збільшення ринкової вартості банку; розширення мережі банківських філій. А метою ефективного управління активами є запобігання або виправлення дисбалансу та захист від ризиків банківської діяльності шляхом структури активів і рентабельності.

Література

1. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України» // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0548500-98>
2. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа: підручник/ О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, Т.Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 564 с.
3. Коммерческие банки / Э.Рид, Р.Коттер, Э.Гилл и др.; Пер. с англ. под ред. В.М.Усоскина. — М.: Космополис, 1991. — 480 с.
4. Рябініна Л.М., Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л.І. Банківські операції: Навчальний посібник / За ред. Рябініної Л.М. - Одеса: ОНЕУ, 2011. - 519 с.
5. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків» // Постанова Правління Національного банку України від 15.03.2004 р. № 104.
6. Управління кредитним ризиком банку: монографія/ О.А. Криклій, Н.Г.Маслак. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2008. – 86 с.
7. Коцовська Р.Р. Банківські операції: навч. посібн./ Р.Р.Коцовська, О.П. Павлишин, Л. М. Хміль. – К.: УБС НБУ: Знання, 2010. – 390 с.
8. Уткин Э.А. Банковский маркетинг: учебное пособие /Э.А.Уткин.- ИНФРА- М, 1994. – 304 с.

9. Особливості управління активами комерційного банку в Україні [Електронний ресурс] / Г.І. Великоіваненко, К.Ю. Лук'янова // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер.: Економіка. - 2012. - Вип. 20. - С. 183-186. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2012_20_41.pdf

10. Проблеми забезпечення підвищення ефективності управління банківськими активами [Електронний ресурс] / Т. І. Коробчук // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(5). - С. 104-111. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(5\)_16.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(5)_16.pdf)

1. Postanova NBU «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro organizaciyu vnutrishn`ogo audy`tu v komercijny`x bankax Ukrayiny`» // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0548500-98>

2. Vovchak O.D. Kredy`t i bankivs`ka sprava: pidruchny`k/ O.D. Vovchak, N.M. Rushhy`shy`n, T.Ya. Andrejkiv. – K. : Znannya, 2008. – 564 s.

3. Kommerchesky`e banky` / Э.Ру`д, R.Kotter, Э.Гы`лл y` dr.; Per. s angl. pod red. V.M.Usosky`na. — M.: Kosmopoly`s, 1991. — 480 s.

4. Ryabinina L.M., Nyan`chuk N.Yu., Uxlicheva L.I. Bankivs`ki operaciyi: Navchal`ny`j posibny`k / Za red. Ryabininoyi L.M. - Odesa: ONEU, 2011. - 519 s.

5. Metody`chni vkazivky` z inspektuvannya bankiv «Sy`stema ocinky` ry`zy`kiv» // Postanova Pravlinnya Nacional`nogo banku Ukrayiny` vid 15.03.2004 r. # 104.

6. Upravlinnya kredy`tny`m ry`zy`kom banku [Tekst]: monografiya/ O.A. Kry`klij, N.G.Maslak. – Sumy` : DVNZ “UABS NBU”, 2008. – 86 s.

7. Koczovs`ka R.R. Bankivs`ki operaciyi: navch. posibn./ P.P.Koczovs`ka, O.P. Pavly`shy`n, L. M. Xmil`. – K.: UBS NBU: Znannya, 2010. – 390 s.

8. Utky`n Э.А. Bankovskiy` markety`ng: uchebnoe posoby`e /Э.А.Уtky`n.- Y`NFRA- M, 1994. – 304 s.

9. Osobly`vosti upravlinnya akty`vamy` komercijnogo banku v Ukrayini [Elektronny`j resurs] / G.I. Vely`koivanenko, K.Yu. Luk'yanova // Naukovi zapy`sky` [Nacional`nogo universy`tetu "Ostroz`ka akademiya"]. Ser.: Ekonomika. - 2012. - Vy`p. 20. - S. 183-186. - Rezhy`m dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2012_20_41.pdf

10. Problemy` zabezpechennya pidvy`shhennya efekty`vnosti upravlinnya bankivs`ky`my` akty`vamy` [Elektronny`j resurs] / T. I. Korobchuk

// Ekonomichni nauky`. Ceriya: Oblik i finansy`. - 2013. - Vy`p. 10(5). - S. 104-111. - Rezhym`m dostupu: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(5\)__16.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(5)__16.pdf)

Рецензент: Гончаренко О.М., д.е.н., зав. кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку Одеського національного економічного університету

20.04.2015

УДК 336.647.648

Корж Наталія

ДИНАМІЧНА КОМПРОМІСНА ТЕОРІЯ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ У ФОРМУВАННІ СТРУКТУРИ КОРПОРАТИВНОГО КАПІТАЛУ

Процеси глобалізації, транзитивний характер національної економіки та недосконалість ринку, відсутність єдиного підходу до визначення поняття оптимальної структури капіталу актуалізують проблему пристосування структури капіталу до оптимальної, причин її відхилень від цільових значень фінансового важеля. На основі аналізу результатів основних наукових досліджень щодо формування стратегії зміни структури капіталу узагальнено та класифіковано інституціональні теорії структури капіталу, що в подальшому уможливить ефективне управління ним як складовою капіталу корпорації.

Ключові слова: капітал; структура капіталу; оптимізація структури капіталу, фактори оптимізації, сигнальні теорії, рекапіталізація, граничні витрати, граничні доходи.

Корж Наталія

ДИНАМИЧЕСКАЯ КОМПРОМИССНАЯ ТЕОРИЯ: ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ И ВОЗМОЖНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ СТРУКТУРЫ КОРПОРАТИВНОГО КАПИТАЛА

Процессы глобализации, транзитивный характер национальной экономики и несовершенство рынка, отсутствие единого подхода к определению понятия оптимальной структуры капитала